

Via werk naar werk

Ondersteuning bij taal en communicatie op de werkvloer

De gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel is in het voorjaar van 2008 gestart met het elfde Werkcenter in Nederland. Werkcenter is een bedrijf waar laaggeschoolde werkzoekenden een contract van zes maanden krijgen. Ze kunnen er ervaring als werknemer opdoen om vervolgens vanuit die positie naar vast werk te solliciteren. Sinds september 2008 krijgen de werknemers zes uur per week les in de Nederlandse taal en communicatie op de werkvloer. Stieneke Baas is de docent/coach en Jacqueline Veth begeleidt het traject vanuit het ID College Gouda. In dit artikel volgt een kort verslag van de officiële opening van Werkcenter door toenmalig staatssecretaris Aboutaleb en een uitgebreide schets van de opzet van de lessen.

STIENEKE BAAS/WERKCENTER, NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

JACQUELINE VETH/ID COLLEGE, GOUDA

Opening

Sinds een half jaar is Werkcenter operationeel op het bedrijventerrein langs de A13 bij Nieuwerkerk. Voor een periode van zes maanden worden uitkeringsgerechtigden er aan werk geholpen. Daarna krijgen ze begeleiding bij het vinden van vast werk. Zo wordt aan de ene kant tegemoetgekomen aan de vraag van bedrijven naar personeel en aan de andere kant worden mensen zonder werk aan werk geholpen. Het geheel werkt onder de naam 'Project Prima. Een unieke brug tussen lokale werkgevers en werkzoekenden.' Donderdag 2 oktober werd Werkcenter officieel geopend. Het was een feestelijke gebeurtenis, compleet met toespraken, muziek en cabaret. Werknemers waren onder andere ingeschakeld als verkeersregelaars en garde-robeheren, en ze hielpen in de bediening en bij technische klusjes. Staatssecretaris Aboutaleb hield, als belangrijke genodigde, een vurig betoog over het belang om in onze samenleving zoveel mogelijk mensen aan werk te helpen, gezien het oplopende tekort aan arbeidskrachten in de nabije toekomst. En wat is er beter dan werk te vinden door te werken! Samen met de wethouders van de gemeente Nieuwerkerk en Zevenhuizen-Moerkapelle verrichtte hij de officiële opening door een druk op de rode knop.

Druk op de rode knop door Aboutaleb

Werkcenter

Werkcenter is opgezet om niet of laagopgeleide werknemers naar vast werk te begeleiden. Het gaat hierbij meestal om ongeschoold werk. Soms zijn er mogelijkheden voor een combinatie van werk en opleiding. De werknemers werken in Werkcenter. Daarnaast krijgen ze begeleiding bij het solliciteren en zoeken naar werk. Momenteel zijn er zo'n 40 werknemers tussen de 21 en 52 jaar in loondienst bij Werkcenter. Ze komen uit tal van, meest Afrikaanse, landen. Een aantal van hen is zeer laag opgeleid en heeft kortgeleden (een deel van het) inburgeringsexamen gedaan. Anderen zijn al langere tijd

in Nederland, in het bezit van een Nederlands paspoort en langdurig werkloos. De werknemers verrichten werkzaamheden als reclamefolders bijeenzoeken en vouwen, buggydragers in elkaar zetten, plastic bekertjes en andere spullen verpakken en post sorteren. Werkcenter haalt opdrachten binnen van derden en betaalt haar werknemers uit de inkomsten van dit werk. Hier is geen subsidie voor nodig. Voor de begeleiding naar werk is dat wel het geval. Dat wordt gesubsidieerd met gelden die de gemeenten besparen op de uitkeringen. Werkcenter is gunstig gelegen temidden van tal van bedrijven die langzamerhand van het bestaan van Werkcenter op de hoogte raken en die hopelijk in de nabije toekomst ook de weg naar Werkcenter zullen vinden wanneer zij werknemers nodig hebben. Het is dan ook van belang dat de werknemers van Werkcenter een goede bagage meekrijgen, zodat men meer vertrouwen krijgt in personeel afkomstig van Werkcenter. De werknemers gaan vaak eerst op een soort stage bij een bedrijf zodat van twee kanten kan worden bekeken hoe een en ander bevalt. Zo leerde de ervaring van de eerste maanden de leiding van Werkcenter dat de meeste allochtone werknemers meer ondersteuning op het gebied van Nederlandse taal en communicatie op de werkvloer nodig hebben. Er werd contact gelegd met het ID College Gouda om onder werktijd lessen taal en communicatie te verzorgen.

Communicatieve vaardigheden op de werkvloer

Sinds begin september geeft Stienke Baas twee ochtenden per week les in Werkcenter. De lessen richten zich in de eerste plaats op samenwerking op de werkvloer. Hoe ga je met elkaar om? Hoe is je houding ten opzichte van je baas en je collega's? Waar bestaat communicatie uit? Welke sociale vaardigheden heb je er bij nodig en wat voor gesprekken voer je? Allemaal thema's die van belang zijn wanneer je in een nieuwe baan goed wilt functioneren. In de tweede plaats staat het zoeken naar een vaste werkplek, die zoveel mogelijk bij de mogelijkheden van de werknemer past, centraal. Vanuit de vragen 'wat kan je?' 'wat wil je?' en 'wat zijn je mogelijkheden?' wordt gewerkt aan inzicht in eigen kwaliteiten en vaardigheden van de werknemer. Hieraan worden de vaardigheden rond het solliciteren gekoppeld. De taalniveaus van de werknemers lopen sterk uiteen. Met ingang van januari wordt de steeds groter wordende groep werknemers in tweeën gedeeld. De ene groep heeft het niveau 'op

weg naar A1' tot 'op weg naar A2' en de tweede groep heeft niveau A2 tot B1. In beide groepen zitten in principe twaalf personen. Uitbreiding tot zestien à zeventien personen is mogelijk.

Hoe leer je? Door het te doen!

De enige manier om een baan te vinden en tegelijkertijd de kennis van de Nederlandse taal te vergroten, is door oneindig te oefenen. Het programma is dan ook zeer praktisch van opzet. Er staat telkens een thema centraal en er wordt gericht in de praktijk op de eigen werkvloer rond dit thema geoefend. Door situaties stap voor stap zelf te doorlopen, oefenen de werknemers zowel de Nederlandse taal als een passende houding en passend gedrag in verschillende situaties.

Voorbeelden van lesonderwerpen zijn:

- jezelf voorstellen aan nieuwe collega's,
- je afmelden, ziek melden en beter melden,
- een boodschap aannemen,
- een telefonische boodschap aannemen,
- iets vragen,
- een afspraak maken,
- omgaan met collega's,
- praten met je baas,
- regels en gewoonten in bedrijven,
- rechten en plichten van werknemers,
- praten over arbeidsvoorwaarden,
- loopbaanoriëntatie: wat kan ik? wat wil ik? wat ga ik doen?
- oriëntatie op de bedrijven in de omgeving,

- solliciteren (advertenties lezen, telefonisch solliciteren, op gesprek gaan).

Het doel van de lessen is dat een werknemer meer zicht krijgt op de eigen wensen en mogelijkheden ten aanzien van werk. Er wordt nagegaan welke vaardigheden voor een werknemer gewenst zijn, welke de werknemer al beheerst en welke men nog moet oefenen. Door werkbezoeken aan bedrijven kunnen de werknemers zich oriënteren op mogelijke werkplekken. Wanneer er meer duidelijkheid is over welk werk geschikt en haalbaar is, begint de zoektocht vanuit het tijdelijke werk op Werkcenter naar vaster werk elders. Er wordt gezocht naar nabijgelegen bedrijven waar het desbetreffende beroep (met of zonder opleiding) uitgeoefend wordt. Zo wordt een brug geslagen tussen de werknemers van Werkcenter en de lokale werkgevers.

Taalvaardigheden rond werk en loopbaan

Elk beroep kent zijn eigen vaktaal. Als lasser gebruik je andere woorden dan wanneer je in de kinderopvang actief bent. Een ober voert andere gesprekken dan een chauffeur. Een assistent-kok gebruikt andere materialen en apparaten dan een stratenmaker. Over welk beroep je het ook hebt, er wordt vaktaal gebruikt. Daarom is het belangrijk de woordenschat uit te breiden, gericht te oefenen met lezen en schrijven, maar vooral in gesprek te gaan. Dit gebeurt tijdens de les maar ook daarbuiten door middel van praktijk-

Groepje werknemers aan het werk in de taalles

kopdrachten. Er wordt gebruikgemaakt van diverse werkboeken, artikeltjes, taal-internetsites, dvd's, rollenspellen en werkbezoeken om de relevante woordenschat uit te breiden.

De werkvloer als oefenterrein

Het in de les geleerde kan direct op de werkvloer worden toegepast in de omgang met elkaar en met leidinggevenden. Was het tot nog toe zo dat werknemers uit hetzelfde land van herkomst meestal met elkaar in de eigen taal spraken, nu wordt meer geprobeerd met iedereen in het Nederlands te spreken. De lessen hebben eveneens een verbindende functie. Men kent elkaars namen en krijgt meer interesse in elkaar. Werknemers die de Nederlandse taal beter beheersen, dragen een steentje bij door andere werknemers te begeleiden en te stimuleren. Van elk lesthema wordt een 'flap' gemaakt. De flap wordt in de bedrijfshal opgehangen, zodat men de hele week herinnerd wordt aan de begrippen rond het betreffende thema en men ermee kan oefenen.

Nederlands wordt door deze maatregelen steeds meer de voertaal op Werkcenter. Binnen de veilige sfeer van Werkcenter kan het geleerde via werkgerelateerde opdrachten in praktijk gebracht worden. Na uitgebreid (oefenen met) contact leggen en gesprekken voeren met collega's en leidinggevenden op Werkcenter zelf, gaat men vervolgens contact leggen met werkgevers en werknemers bij andere bedrijven. Dit naar buiten treden blijft spannend. Er wordt een beroep op de eigen inzet gedaan, maar er is nog ondersteuning van verschillende kanten.

Slot

De lessen zijn op het moment van schrijven vier maanden bezig en de mensen zijn erg enthousiast. Door het samen volgen van de lessen en het samen praten over tal van zaken, wordt de sfeer tijdens, maar ook buiten de lessen, steeds beter. Er wordt veel gelachen. De onzekerheid om fouten te maken wordt steeds minder en men raakt gemotiveerder om aan zichzelf te werken. De veranderende houding ten opzichte van elkaar en het vergaren van kennis en vaardigheden, maken dat de werknemers in korte tijd zichtbaar steviger in hun schoenen staan. In een volgend artikel zal ALFA-nieuws berichten over de verdere ontwikkelingen van deze werknemers en de resultaten van hun zoektocht 'via werk naar werk'.